

toch geen uit-
laatste onder-
Synodehande-
ake. Zelfs de
nog hun eigen
bestaat slechts
den van zulke
er meer nood-
zonder andere
ken en ceremo-
P. D.

Brieven

in onze dagen
goed is, dat
ook iets den-
is een gesprek
? ms eenig licht
rd stijl vooral
veren, dat dan
een woord dat
eke bouwkunst
de mannen der
stijl komt van
mtig voorwerp,
n over op dat-
in schrijven.
hooren in onze
ie zeggen: geef
ik zal zeggen

den stijl meer
schreven in de
sch daar toont
is er over stijl
ten maakten er
ord van Buffon
is de mensch.
het veel verder
et eens gezegd.
En hij was een
a zich door zijn
lensheid van
rult. De mensch

de zijn de stijl,
rijver Emerson
dat de stijl is
llen tijd wordt
nraire beweging
bij ons de zgn.
de klank, het

geraas van van
het woord ver-
dan, die plotse-
te voren schie-
ont, of als don-
kantelend diep
grond. Ik houd
vallende balken,
ds. Ik houd van
klaprozen, of
aat het in aller-

wat Vinet eens
fugo: die woor-
an den drempel
met groot mis-
t, buitelen over
blinden ons. Ik
aet mijn zwakke
begint mij te
gelezen en die
mijn geest als
nert hij aan een
l te worden dat
nen, dat achter
hun goede zijde
de oud-liberale,

r meer dan eens
de fijnheid van
wil uitdrukken.
ding. De roman-
bben er in onze
manisten sieren
heel mooie en
zakelijk" te zijn.
werkelijk achter

wereldraad der
een woord der
een ieder moet
Want wij willen
er. Een eenheid

die feitelijk niet dan leugen is en waarin de leugen
overheerscht.

En het is hierop, dat wij in onze dagen zeker heel
ernstig moeten letten. Vooral omdat het hier dan gaat
om het gebruik of liever misbruik dat men maakt van
het Woord Gods.

Dan is er wel stijl, en het woord is zeer fraai, het
klinkt velen in de oren als een echt Evangelie, maar
het is een valsche stijl. Het is dan precies alsof
wij de aloude goede belijdenis hooren, alle woorden
worden gebruikt, en met veel pathos. Er is een ge-
raffineerd woordenspel, dat menigeen van stree-
brengt. Maar het felt is, dat achter al dien woorden-
praal niets anders schuilt gaat, niet alleen als bij de
straks genoemde tachtigers een liberaal humanisme,
maar erger, paganistische wijsbegeerte en paganis-
tische mystiek en gnostiek.

Zelfs lieden, die zich gereformeerd noemen, worden
daarvan het slachtoffer en trachten anderen tot slacht-
offer te maken.

Ik hoorde onlangs nog van een zelfs vrijgemaakt
man, die een Barthiaansche prediking had beluisterd en
toen naderhand zei: wat een fijne preek! Ik zou zoo'n
man alleen antwoorden: bedenk, goede vriend, wel,
dat die mystiek, die ten slotte den mensch op den
troon zet, altijd een aanknopingspunt vindt in elk
menschent. Maar leer toch goed onderscheiden.
Onze vaders spraken van „discretie". Die hebben wij
dubbel nodig in onze dagen.

Goede stijl is, als ons woord duidelijk aangeeft de
gedachte en als die gedachte onderworpen is aan de
Schrift. Als zij is ware profetie. En dan moet zeker
ook aan het woord zelve nauwkeurige aandacht wor-
den geschonken. De Fransche schrijver Flaubert zat
heele nachten soms bij één woord, want hij wilde het
„unieke" woord vinden, volkomen in overeenstemming
met wat hij wilde zeggen.

Wij behoeven niet te meenen dat wij menschen, die
van nature allen leugenachtig zijn, in staat zijn dat
unieke woord te vinden. Dat unieke woord is alleen
het Woord Gods, maar wij moeten dan ook met groote
nauwkeurigheid na willen gaan, wat elk woord daarin
ons wezenlijk wil zeggen.

Als ik hierover spreek denk ik aan prof. Greijdanus
en aan zijn, tot in het uiterste nauwkeurige zorg, dat
hij het woord der Schrift toch nauwkeurig mocht
duiden en verklaren. Welk een arbeid zat daar achter
en wat hij dan doceerde zal zijn studenten wel eens
hebben vermoed en het vermoet ook den luie lezer
wel. Wij hebben liever lichte kost. Een makkelijke,
vloeiende stijl, die ons de meening bijbrengt, dat wij
het al wel begrijpen, terwijl dat toch waarlijk niet zoo
is. Dat werk van Prof. Greijdanus, dat is stijl in
den besten zin van het woord.

En zulk een stijl moet er in heel ons leven zijn, zoo-
dat onze daad precies past op het goede en mooie
woord, dat wij schreven of spraken.

Dan geldt wat iemand schreef: wij moeten niet een
stijl, wij moeten stijl hebben.

En zoo kom ik tot de stijlloosheid, die er ook is.
Ik denk nu aan het doen van de synodocratische
auteurs. En aan de handelingen hunner synoden.

Zie, ook al zou er vergissing bij hen zijn in hun doen
en spreken, er zou toch stijl daarin kunnen zijn.
Als zij zeiden: zoo zegt het de Heere in Zijn Woord
en zoo zegt het onze belijdenis. En dat handhaven wij
in gehoorzaamheid. En wie daarnaar niet spreken of
handelen wil, zal door onze censuur worden getroffen.
Die moet onze kerken verlaten.

Als zij daarvoor stonden als flinke mannen, die hun
verantwoordelijkheid kennen, al vergisten zij zich. Als
van hen gelden kon Romeinen 10:2: want ik geef
hun getuigenis, dat zij eenen ijver tot God hebben,
maar niet met verstand.

Dan zou er met hen ook in de procedures te spreken
zijn, want dan was er royaliteit, flinkheid. Woord en
daad en houding pasten bij elkander. Wij zouden
kunnen zeggen: daar zit toch stijl, daar zit karak-
ter in.

Maar helaas — zie nu dat armzalig geknoel. Dat
eerst met kracht optreden, schorsen, uitbannen enz.
En als dan de gevolgen wat gevaarlijk blijken, een
terugkrabbelen, in schijn, in woorden, in zestiën pun-
ten, in een revisie synode, die de meest schaamtevolle
synode kan genoemd, welke de kerkhistorie kent. Een
nieuwe formule alsof alles is veranderd, terwijl het
toch niet zoo is. Een spel met woorden en tegelijk een
verklaring, dat er niets is veranderd. En dat alles ver-
dedigd door wat zich dan „Strijdende kerk" noemt en
misleiding heeten moest.

En daarna een zeuren over broederschap en een
trachten om tot een gesprek te komen, dat beginnen
zal met de verdoozeling der werkelijkheid. Een dood-
zwijgen van alles wat van onzen kant wordt aange-
voerd, men denke aan het boek van ds. Janssen en dat
van ds. Schilder.

Het verschijnen van de leiders dezer actie aan het
graf van Greijdanus, en daarna een zich verheffen op
dit bewijs van zooveel goedheid. Zie, wij arme lieden
worden becrispitiseerd en uitgescholden, — dat scheiden
is dan een ander woord voor het noemen der feiten, —
en toch zoo goed zijn wij, en ten slotte dat conventio-
nele briefje aan de familie van prof. Greijdanus,
dat in „De Reformatie" werd gepubliceerd met het
stijlvolle antwoord. Zie, dat is stijlloosheid, dat laatste
niet dan leeg conventie, die doet denken aan het
woord van een cynicus, die zei: de zekerste weg lof van

zekere lieden te oogsten is, dat men zelf den laatste
adem uitblaast.

Daar zit geen stijl in, en het is onbegrijpelijk, hoe
er onder ons kunnen zijn, die in deze gevaarlijke stijl-
loosheid van het met mooie woorden bedekken van
slechte daden, nog kunnen raden tot een even stijlloze
samenspreking, die beginnen moet feitelijk met toe te
geven, dat er eigenlijk niets in onze kerken is gebeurd.
Er was alleen zoo'n meeningaverschilletje..... Meer
niet. Heusch!

Als onze kerken daarop ingingen, zouden zij heel
de rijke genade, die onze God ons in de vrijmaking
schonk, verloochenen.

Eigenlijk zou men kunnen zeggen: het was al te veel,
toen onze deputaten voorstelden een schriftelijk zoeken
van een gezonde teekening der situatie. Dat voorstel
werd afgewezen en het is duidelijk om welke reden.
Men wil die duidelijke situatietekening niet, want dan
zou uitkomen, wat er wezenlijk is geschied, en welke
stijlloosheid heel het doen aan den kant der synodo-
cratie beheerscht, waar een ieder nu leeren kan wat
hij wil en spelen met de besluiten, die daar liggen
voor Gods aangezicht.

Stijlloosheid? Of zit er wel een stijl in, n.l. de val-
sche, de stijl der hiërarchie, die een ladder kent van
gradatie? Synoden, hoogstaande menschen, die de
zaakjes wel zullen beredderen, daarna predikanten, die
volgen, ouderlingen die niet op de hoogte behooren
te zijn, leken, die van niets weten? Zoo is de toestand.

Daar is maar één ding, dat wij mogen doen: dat is
zeggen tot die hoogstaande lieden, die niets anders
kennen dan zelfhandhaving: bekeert u van uw zon-
den, keert toch terug tot de eenvoudige gehoorzaamheid
aan den Koning der kerk, aan Zijn Woord, aan de
goede belijdenis.

Met hartelijke groeten en heilbede uw toegenegen
MARNIX.

PERSSCHOUW

Ds Y. K. Vellenga aan het woord.

Na zich te hebben bemoeid met zaken die hem best
mogen aangaan, maar die hij slechts aan één naam
verbindt, terwijl in zijn en onzen kring andere namen
(Doekes, Hepp, Kuyper, Thijs, Ridderbos) te noemen
waren en zijn (de poging van deputaten, om als pu-
blicitist kwade invloeden dadelijk te breken), zegt in
Geref. Kbl. Dr. en Ov. de synodoer. ds Y. K. Vellenga,
dat in het antwoord van onze deputaten aan die der
anderen staat:

Praten met ons, officieel als kerkgemeenschap met
kerkgemeenschap gaan praten is „zondig".

Hier jukt ds V. zijn lezers wat voor; zoo langzamer-
hand weet hij wel beter. Gelijk ook dit een jokkentje
is:

Nadat eerst door de Synode van Groningen al uitge-
maakt was, dat spreken „zondig" was, maar de depu-
taten onzer Synode toch nog maar eens vroegen of het
niet mogelijk zou zijn deze mening te herzien.

En hier het derde jokkentje:

Staat het in de Bijbel, dat de kerk niet met scheur-
makers, geschorste ambtsdragers, een geweerde candi-
daat en een afgezette professor als broeders mag
praten?

Neen, dat niet, maar „de Groningsche Synode" heeft
gesproken, en daarom mag het niet.

Er staat in den bijbel wel: z i j t d a n a l t i j d
b e r e i d v e r a n t w o o r d i n g t e d o e n. En
dát is nu juist de zaak, die deze redacteur onttrekt
aan zijn lezers.

De rest van het artikel jukt óók.

K. S.

Johannes 17.

J. v. D. in „Jeugdleven" (jeugdcentrale Gronin-
gen):

De teksten uit Joh. 17 worden overvloedig aange-
haald. Maar ik vraag me af, of in heel het zgn. Hoge-
priesterlijk gebed wel één keer wordt gedacht aan een
verdeelheid van „kerkEN", als Christus bidt „dat zij
allen één zijn".

K. S.

Schuldbelijdenis.

Van Z. in „Ger. Gezinsbl.":

Komt er nu ook een schuldbelijdenis van de heren
Verkuy en Bavinck, die ons hier te lande hebben mis-
leid omtrent de mannen der republiek, tot op de synode
van Eindhoven toe?

Wat staan die zendingsmannen schuldig. Als zij die
schuld eens wilden erkennen, dan is het te hopen, dat er
meer pit in zit dan in de boodschap, die de wereldraad
der zgn. kerken tot de wereld zond.

K. S.

De stem van den Goeden Herder.

Ds E. T. v. d. Born in Ons Kbl. Utr.:

Maar, Ds Bos, zo zouden wij willen vragen, wat was
de stem van den goeden Herder anno 1943/44? Niet-
waar, de stem van den goeden Herder is altijd dezelfde?
Hij verandert gelukkig niet. Hij zegt niet, anno 1943/44,
maak u vrij van een binding, welke ik niet opleg,
en van een hiërarchie, welke ik vervloek. Zo hebt gij
toch ook anno 1943/44 de stem van den goeden Herder
gehoord? Maar als Hij dan anno 1943/44 zo spreekt,
dan kan Hij toch niet anno 1948 zeggen: „de scheiding

moet teniet gedaan worden, want gij zijt alle „kerk-
scheurders", en niemand uwer kan voor Mij zijn hoofd
opheffen?

Even verder:

Als ik dus de stem van den goeden Herder werkelijk
hoor, dan eist Hij vandaag nog EEN ACTE VAN VRIJ-
MAKING, omdat de Synodes der gebonden Geref. Ker-
ken nog altijd binden, en nog altijd uitwerpen, en nog
altijd de menselijke hiërarchie handhaven. Daarom vind
ik het „om te schreien", dat Ds Bos zich thans beroept
op de stem van den goeden Herder. Dat hijzelf vandaag
een andere taal spreekt dan in 1943/44, dat is mogelijk,
maar dat de goede Herder vandaag anders zou spreken
dan in 1943/44, dat is onmogelijk. Hij kan Zichzelf niet
verloochenen.

Sprekende over ds Bos' voorstel, om de „scheids-
muren" „neer te werpen":

Maar nu zou ik Ds Bos toch wel eens willen vragen:
Die „opgeworpen en tot nu gehandhaafde scheids-
muren" wat verstaat u daaronder? De leeruitspraken?
Maar plaatsten deze ons nu juist niet voor een absolute
keus? De afzetting van Prof. Schilder en Prof. Greij-
danus? Maar plaatsten deze ons ook niet voor een
absolute beslissing? En vormen zij uit de Geref. Ker-
ken, die deze absolute keus deden en zich vrijmaakten,
niet weer de „kudde van den goeden Herder", onder
de heerschappij van Zijn Woord, naar Art. 27—29 der
N.G.B.? En zijn zij niet één in Hem, omdat zij de stem
van den goeden Herder gehoord hebben in een beslis-
send uur, toen het er om ging? En als dan deze binding
en afzettingen de „opgeworpen en tot nu gehandhaafde
scheidsmuren" zijn, hoe wilt u die dan met handhaving
van Zijn waarheid en recht neerwerpen? Juist als gij
Zijn waarheid en Zijn recht handhaven wilt, wat kan
dan anders uw en ons aller roeping zijn „in biddend op-
zien tot den Heere en levend uit Zijn Woord, dan
IEDER ALSNOG OP TE ROEPEN TOT VRIJ-
MAKING?

DAT IS NU HET ENIGE CONCRETE VOORSTEL
OM TOT HERENIGING TE KOMEN.

K. S.

Een schuldbelijdenis die doodgerwogen wordt.

„Neef Henk" in „Ons Kbl." Utr.:

Het klinkt in de oren der synodaal gebonden na-
tuurlijk wel goed als dezerzijds wordt gesproken van
gemeenschappelijke schuldbelijdenis, en de heer W. C.
F. Scheps, een wakker pleitbezorger der synodale ge-
meenschap, heeft zich gehaast om in „Kerknieuws" van
4 September j.l. onder de vetgedrukte kop „Een be-
wogen getuigenis", de korte samenvatting der brochure
woordelijk af te drukken. Andere synodale bladen zul-
len dit ook wel hebben gedaan of nog doen. Maar het
hoofdstuk „Schuldbelijdenis Anderzijds" zult U in geen
enkel synodaal blad met instemming zien overgenomen.
Daarin worden concrete kerkzonden genoemd, en daar-
over wil men „anderzijds" liever niet horen. Hiermede
ontstaat het gevaar, dat men „anderzijds" nog verder
indommelt en gaat zeggen: Zie je wel, het valt met die
zonden van de synode erg mee, want Ds Bos zegt zelf
dat het „gemeenschappelijke" zonden zijn.

K. S.

KERKNIEUWS

Baroepen te:

Almelo, W. Vreugdenhil te Hardenberg.
Middelstum en Rozenburg, Cand. W. Boessenkool te
Hollandscheveld.
Zuidlaren, P. Lok te Zaamslag.

Aangenomen naar:
Middelstum, Cand. W. Boessenkool te Hollandscheveld.
Utrecht, G. A. Hockstra te Bedum.

Bedankt voor:
Loenen a. d. Vecht, P. Lok te Zaamslag.
Rozenburg, Cand. W. Boessenkool te Hollandscheveld.

— PROF. B. HOLWERDA woont thans: Vloedijk 112,
Kampen.

— SOEST. Adres Kerkeraad: K. Wiersema, Soester-
bergschestraat 9a. Tel. 2408.

— DOORN. Adres Kerkeraad: A. B. Boonstra, Amers-
foortseweg 14. Tel. 2052; Diaconie en Penn.-Boekhou-
der: H. A. Th. Bakhuizen, Middelweg A 181, Leersum;
Postr. 517637 t.n.v. Penn.m. Geref. Kerk (art. 31) te
Doorn.

— OVERSCHIE. Adres Kerkeraad: J. H. W. Bulten-
huis, Pr. Mauritsingel 31B.

— VOORSCHOTEN. Adres Kerkeraad: L. Brouwer,
W. de Zwijgerlaan 82. Tel. K 1717-417.

— NOORDOOSTPOLDER. Adres Kerkeraad: R. Koens,
a. b. „Juliana", Espelervaat, Emmeloord.

— ONTMOETINGSSAMENKOMST. De ontmoetings-
samenkomst na afloop van den bidstond voor de Synode
op Maandag 18 October, zal niet gehouden worden in de
lokalen naast de Zuidsingelkerk, maar in het gymnastiek-
lokaal van de Chr. School aan de Fred. van Blankenheim-
straat, ongeveer drie minuten gaans van die kerk.

— GRONINGEN EN DE „SAMENSPREKINGS-
KWESTIE". Ter vergadering van den Groningschen ker-
keraad werd ernstig gewaarschuwd geen steun te geven
aan de op de „pluriformiteit van de Kerk" gegronde dwa-
ling, dat we z.g. den toestand maar moeten aanvaarden.

CORRESPONDENTIE

Inhoudsopgave.

Binnenkort zal de inhoudsopgave met registers van den
23sten jaargang van ons blad worden samengesteld. We
verzoeken onzen abonnees, die er prijs op stellen, deze te
ontvangen, ze uiterlijk vóór 18 October a.s. bij ons aan
te vragen. De Uitgevers.